

Raport al conferinței „Eurasia Regional Forum for Media Development” (aprilie 2008)

În perioada 17 – 19 aprilie 2008, s-a desfășurat în Paris, în La Maison de L’Europe, prima conferință regională, din zona Europei Centrale și de Est și a Asiei Centrale, a organizațiilor care dezvoltă activități de asistență și dezvoltare pentru mass-media.

Conferința regională este parte a conferinței globale „Global Forum for Media Development – GFMD”, o inițiativă mondială susținută de mai multe organizații internaționale (printre care Asociația Mondială a Ziarelor – WAN, Federația Internațională a Jurnaliștilor – IFJ, Media Development Loan Fund – MDLF, International Research & Exchanges Board – IREX, BBC World Service Trust, etc.), care are ca scop oferirea unei platforme de comunicare și de dezvoltare pentru organizațiile care lucrează în domeniul dezvoltării mass-media.

Clubul Român de Presă a fost prezent printre organizațiile cooptate în această inițiativă încă de la prima conferință a GFMD, care a avut loc în 2005, la Amman, în Regatul Hașemit al Iordaniei.

La conferința de la Paris au participat peste 150 persoane, dintre care 100 reprezentanți ai ONG-urilor locale cu programe de dezvoltare a mass-media, precum și 50 persoane reprezentând organizații internaționale implicate în programe precum cele mai sus menționate sau finanțatori, publici sau privați, ai programelor de dezvoltare a mass-media.

Clubul Român de Presă a fost reprezentat de doamna Elena Coman, participarea fiind sponsorizată în întregime de Banca Română pentru Dezvoltare – Groupe Société Générale.

Raportul prezintă concluziile conferinței din perspectiva activității Clubului Român de Presă și a mediului asociativ din România, și de asemenea, va prezenta, pe scurt, chestiunile discutate relevante pentru membrii CRP, în cadrul celor trei zile ale conferinței.

Concluzii ale conferinței:

a. surse de finanțare:

- finanțatorii internaționali, fie privați (de tipul Open Society Network), fie publici (de tipul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa – OSCE, U.S. Agency for International Development – USAID), își vor limita activitățile de finanțare din zona țărilor post-comuniste membre ale Uniunii Europene, considerate a fi deja „absolvente” ale programelor de dezvoltare mass-media;

- vor mai fi finanțate o perioadă activități punctuale care țin de autoreglementare și consolidarea capacității ONG (capacity building), direcționate mai degrabă către organizațiile cu care au colaborat deja în zonă.

b. activitățile de autoreglementare:

- autoreglementarea este o activitate pe care majoritatea ONG-urilor locale din zona Europa Centrală și de Est și Asia Centrală o au în planurile de activitate, ca mijloc de obținere a unui sistem independent de reglementările legale, în cele mai multe dintre cazuri, extrem de restrictive;

- sistemele de autoreglementare (de tipul consiliilor mass-media, dezvoltate în jurul unui cod deontologic agreat în comun) dezvoltate în țările fost comuniste sunt sisteme care nu trebuie să copieze, ci să adapteze propuneri de autoreglementare ale mass-media din țările vestice la realitățile locale;

- procesul dezvoltării de norme de autoreglementare este de durată și permanent perfectibil, dar contribuie fundamental la profesionalizarea mass-media, criteriu important pentru un mediu de afaceri sănătos, direcționat spre profitabilizarea mass-media.

Secretariatul General al CRP poate pune la dispoziția membrilor Clubului Român de Presă prezentările disponibile din cadrul conferinței. Acestea sunt disponibile în limbile engleză și rusă, limbile de lucru ale conferinței. Prezentările pot fi solicitate prin email, la adresa elena.coman@pressclub.ro.

(continuarea în pagina 3)

Tot mai simplu

PATRU DINTRE CLIENȚII NOȘTRI FOARTE IMPORTANTI

Exact la fel de importanți ca și toți ceilalți clienți ai băncii. Pentru că la BRD, oricine ai fi, vei găsi sprijin pentru proiectele tale.

Sinteze ale unor prezentări și subiecte abordate în cadrul conferinței:

Sesiunea 1: Future Challenges to Media Freedom in the Eurasia Region (Provocări viitoare pentru libertatea presei în zona Europa Centrală și de Est și Asia Centrală)

Prezentare a dlui Miklos Haraszti, OSCE Representative on Freedom of the Media (Reprezentant OSCE pentru Libertatea Presei) Domnul Miklos Haraszti a subliniat în cadrul adresării sale către participanți că în ciuda imperfecțiunilor democrației, mass-media trebuie să fie un pilon principal al construcției de instituții, în special în democrațiile noi (țări din fostul bloc comunist, în cazul organizațiilor prezente la conferință). Din această perspectivă, rolul organizațiilor care oferă asistență mass-media și contribuie la dezvoltarea ei sunt elemente centrale ale dezvoltării democratice.

OSCE a analizat pericolele cele mai frecvente care amenință mass-media în țările din zona Europa Centrală și de Est și Asia Centrală și a concluzionat că există câteva comune, care au fost prezentate pe scurt, ca semn de alarmă, în cadrul conferinței.

Conform OSCE, violența împotriva ziariștilor este principala problemă înregistrată în fostele țări comuniste, chiar și în cele care au aderat deja la Uniunea Europeană. Violența nu se manifestă doar prin abuzuri fizice împotriva jurnaliștilor, ci și prin abuzuri verbale cu privire la profesie în sine, chestiune care ține și de felul în care jurnaliștii sunt percepuți de către societate în ansamblu, nu doar de membrii clasei politice sau reprezentanții instituțiilor publice.

Chestiunea incriminării insultei și calomniei este, de asemenea, una dintre principalele probleme ale mass-media din regiune, fiind una dintre metodele prin care jurnaliștii devin subiect al stereotipurilor la nivelul societății, care ajunge să îi considere mai periculoși, mai „penali”, decât sunt.

Violențele de natură administrativă, prin legislații restrictive (inclusiv de natură comercială), sunt o altă caracteristică a regiunii, care suferă de pe urma sistemelor de distribuție deficitară, a monopolului asupra producției sau importului de hârtie, felului arbitrar de obținere a licențelor de emisie.

OSCE a constatat, de asemenea, că în urma „revoluțiilor colorate” (Ucraina, Georgia, etc.) democrația din țările în cauză a suferit o involuție, nu o evoluție, dezvoltându-se într-un concept singular și special de „democrație”, care combină elemente autoritare cu brize de aer democratic din perioadele de monitorizare internațională atentă.

OSCE a adunat, pentru uzul jurnaliștilor, modele de autoreglementare, sub forma unui ghid intitulat Media Self Regulation Guidebook (Ghid pentru Autoreglementarea Mass-media) (disponibil în variantă electronică pe pagina de internet a OSCE: <http://www.osce.org/publications/>).

Autoreglementarea, pentru a deveni eficientă, trebuie să fie alcătuită din norme nearbitrare. Principalul rezultat al autoreglementării este că reușește să crească încrederea publicului în calitatea actului jurnalist și în activitatea jurnaliștilor, condiție esențială a existenței unei presei independente și sustenabile financiar, profitabile.

Sesiunea 2: Media Assistance: 15 Years of Lessons Learned (Asistență pentru Mass-media: 15 ani de lecții învățate) – studiu de caz: Federația Rusă

Prezentări:

Persephone Miel, Fellow, Media Re:public, Berkman Center for Internet & Society at Harvard Law School (USA) - Media Development: An External View (Dezvoltare mass-media: o viziune din exterior)

Maria Eismont, Independent Media Expert (Russia) - Media Development: An Internal View (Dezvoltare mass-media: o viziune

De la stânga la dreapta: Meg Gaydosik, USAID; Bettina Peters, Global Forum for Media Development; Miklos Haraszti, OSCE

din interior) Elena Topoleva, Director, Agency for Social Information (Russia) - Media Development: Ethical Issues (Dezvoltare mass-media: chestiuni etice) Câteva erori au fost identificate în activitatea internațională, cu o durată de 15 ani, de sprijinire a dezvoltării mass-media locale din Rusia:

- lipsa implicării în profesionalizarea facultăților de jurnalism, care a dus la scăderea calitativă a presei ruse, în ciuda înmulțirii programelor de asistență;
- lipsa implicării în profesionalizarea personalului ONG, care a dus la scăderea calității programelor și activității în sprijinul mass-media;
- lipsa unor programe coerente de alfabetizare mass-media, destinate publicului, care ar fi putut să prevină erorile în interpretarea rolului mass-media, pe care publicul tinde să le facă;
- lipsa unor programe coerente de dezvoltare a radioului – unul dintre cele mai bune mijloace de comunicare pentru țările rurale;
- lipsa de implicare în procesul de tehnologizare și implementare de noi tehnologii;
- lipsa unor rețele regionale și locale de comunicare între ONG-uri.

Cea mai importantă problemă a activității jurnalistice din Federația Rusă este că nu mai este respectată de opinia publică, conform declarațiilor celor trei invitate.

Alte puncte negative privind situația mass-media rusești evidențiate de cele trei vorbitoare au fost lipsa de autorități profesionale, de solidarizare profesională sau de blam profesional.

Doamna Elena Topoleva a subliniat în repetate rânduri că normele nearbitrare de autoreglementare sunt necesare și pentru activitatea ONG-urilor dedicate mass-media, „autoreglementarea autoreglementatorilor” fiind vitală pentru dezvoltarea mediului ca atare, orice inițiativă care adună ONG-uri similare pentru a stabili niște sisteme comune de asigurare a transparenței sau a eficienței fiind importantă în dezvoltarea mediului. O altă idee prezentată de doamna Topoleva este că ONG-urilor din zona mass-media le lipsește în general capacitatea de analiză critică a propriilor programe.

Sesiunea 3: Recomandări din partea ONG-urilor locale pentru finanțatorii mass-media, rezultate din grupurile de lucru ale conferinței

În grupurile de lucru s-a constatat că principalii finanțatori în zona Europa Centrală și de Est și Asia Centrală au fost finanțatori de origine americană, prezența financiară a finanțatorilor europeni a fost și rămâne extrem de slabă în zonă, mai ales în Balcani.

O altă recomandare a reprezentanților ONG-urilor locale către finanțatorii internaționali a fost renunțarea treptată la implicarea activă a birourilor locale ale finanțatorilor în activitățile de dezvoltare a mass-media, din motive de posibilă concurență nelocală.

De asemenea, a fost identificată și o eroare de comunicare între finanțatori: „duplicarea” programelor de finanțare, adică deschiderea unor linii de finanțare asemănătoare, de către finanțatori diferiți. O posibilă soluție pentru această problemă este alcătuirea unor linii de finanțare comune, în parteneriat, la care să aibă acces ONG-urile.

Dincolo de recomandări punctuale, care privesc mai ales necunoașterea de către finanțatori ai nevoilor reale ale mass-media pentru care deschid proiecte și de tratarea nediferențiată a „noilor democrații”, fiecare dintre ele cu situații aparte, s-a reliefat problema lipsei de interes a finanțatorilor pentru finanțarea activităților de dezvoltare a personalului ONG, activitate esențială pentru asigurarea calității activităților desfășurate de mass-media.